

BELEDİYE BAŞKANINA, OXFORD ÖĞRENCİLERİNE SALDIRMA CEZASI

Oxford, Bologna Üniversitesi'nden sonra 1096'da kurulmuş olup dünyanın en eski ikinci üniversitesidir. İlk yıllarda, üniversitelerin günümüzdeki gibi kendi binaları yoktu. Eğitim almak isteyen gençler, bir araya gelir ve uygun binalarda hocalardan ücreti karşılığında ders alırdı. Yurt olmadığı için öğrenciler, kentin dışındaki ucuz evleri kiralardı. Avrupa'da halkın çoğunluğu, okuma yazma bilmeyen eğitimsiz insanlardı. Üniversite öğrencileri ise kendi dilleri dışında o dönemin bilim dili olan Latince'yi de bilirdi. Farklı kentlerden ve ülkelerden Avrupalı gençler eğitim amacıyla; İtalya, Fransa ve İngiltere'de kurulmuş olan üniversitelere giderdi. Öğrenciler, yerel halkın diline veya bölgesel diyalektlere yabancı olduğu için halktan kopuk yaşardı. Üniversite öğrencileri, kilise mensuplarının kıyafetine benzeyen kapüşonlu siyah cüppeler giydiği için kent halkından olmadıkları anlaşılırdı. Bu nedenle "Kentliler ve cüppeliler (Town and gown)" tanımı ortaya çıkmıştı. Bu ayrışma, Oxford'un gelişmesini zorlaştırdı.

Oxford Üniversitesi'nin bazı binaları

Kentliler ve cüppeliler çatışması

Bir Oxford öğrencisi, 1209'da kazara bir kadının ölümüne neden olunca korkup kaçtı. Belediye başkanı ve yanındakiler, şüphelinin üç arkadaşıyla yaşadığı evde o öğrenciyi bulamayınca evdeki öğrencileri hapsetti. Birkaç gün sonra da belediye başkanı ve halktan bazıları, iki öğrenciyi astı. Asılmanın ardından, Oxford öğrencileri ve hocaları Cambridge'e kaçıp Cambridge Üniversitesi'ni kurdu. O dönemde üniversiteler ve öğrenciler; kral ve başpiskoposun koruması altındaydı. Öğrenciler suç işlediğinde yerel mahkemelerce değil başpiskopos tarafından cezalandırılırdı. Belediye başkanı ve kent halkı, öğrencileri astıkları için başpiskoposça cezalandırıldılar. Öğrencilerin ev kiralaları 10 yıl için yarıya indirildi ve esnafa, öğrencilere pahalı hizmet vermeyeceklerine dair yemin

ettirildi. Her yıl, kentin Oxford Üniversitesi'ne 52 şilin ödemesi emredildi. Halk ve öğrenciler, yıllar içinde 6-7 kez önemli gerginlikler yaşadı. En büyük kavga, 1355'te Swindlestock Barı'nda başladı. Öğrenciler içkileri beğenmeyince, barın sahibi olan belediye başkanı onlara hakaret etti. Bir öğrenci bar sahibi olan başkan John of Barford'a bardak fırlattı. Belediye başkanının yakınları, kilisenin çanını çalarak halkı ayaklandırdı. Ok ve yaylarını alan halk öğrencilere saldırınca, öğrenciler de kendi kiliselerinin çanını çalıp diğer öğrencileri çatışmaya çağırdı. Kent dışından gelen 2000 köylü, öğrencilerin ev ve sınıflarını bastı. Üç gün süren çatışmada, 62 öğrenci ile halktan 20 kişi öldü. Bu kanlı olay, "Aziz Scholastica Günü" olarak anılır. Öğrencileri öldürenlere liderlik edenler yakalanıp cezalandırıldı. Belediye başkanlarının; 500 yıl boyunca her yıl, öğrencilerin katledildiği gün olan 10 Aralık'ta, o öğrencileri anmak için 62 vatandaşa birlikte üniversiteye gelip 62 pence para bağışlamasına hükmedildi. Bu parayla 100 fakir öğrenciye yemek verilirdi. Bu anma törenlerinde; belediye başkanı ve kent temsilcilerinin, üniversitenin haklarını korumaya yemin etmeleri de şart koşulmuştu. Bu tören, 1825'te karşılıklı uzlaşmayla iptal edildi. Oxford'un rektörü, 1955'te olayın 600. yılında belediye başkanı W. R. Gowers'a onursal doktora vererek bu gerginliği sona erdirdi.

Prof. Dr. Ural Akbulut
ODTÜ Kimya Bölümü